

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi peruskoulun ja kunnallisen oppikoulun eräitä yhteisiä tehtäviä suorittavien henkilöiden eläkeoikeudesta sekä laiksi kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tarkoituksena on korjata eläkeoikeudellinen epäkohta, joka aiheutuu siitä, että eräät peruskoulun ja kunnallisen oppikoulun yhteisiä kiinteistönhoitotehtäviä ja eräitä muita tehtäviä suorittavat henkilöt kuuluvat osaksi valtion eläkejärjestelmän ja osaksi kunnallisen

eläkejärjestelmän piiriin. Korjaus ehdotetaan suoritettavaksi säätämällä näiden henkilöiden eläketurvan järjestämisestä kokonaisuudessaan kunnallisessa eläkejärjestelmässä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin Eduskunta on sen hyväksynyt.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

1.1. Koulumuutokset ja kohdehenkilöiden tehtävät

Vuoden 1977 elokuuhun mennessä toteutettu peruskoulu-uudistus merkitsi useiden koulujen kiinteistöjen hallinta- ja omistusoikeussuhteiden muuttamista. Yksityisoppikoulujen ja valtion oppikoulujen kiinteistöt siirtyivät sijaintikuntansa omistukseen tai hallintaan kunnan koulutoimen käyttöön. Kunnat ovat tavallisesti sijoittaneet peruskoulun yläasteen ja erillisen lukion sellaiseen kiinteistöön, jossa aikaisemmin toimi keskikoulun ja lukion käsittänyt valtion oppikoulu tai yksityisoppikoulu. Nykyisessä kouluyhdistelmässä yläaste kuuluu peruskouluun, mutta lukio on erillinen kunnallisista ja yksityisistä oppikouluista annetun asetuksen (444/70) tarkoittama kunnallinen oppikoulu.

Rakennusten ja kiinteistöjen huoltotehtävät ja eräät kansliatehtävät eivät omistuksellisista, hallinnollisista ja pedagogisista uudistuksista huolimatta muuttuneet. Koulukiinteistöjen talonmiehet, lämmittäjät, vahtimestarit, siivoojat, toimistoapulaiset ja kanslistit hoitavat niitä edelleen samassa kiinteistössä. Heitä sanotaan jäljempänä koulujen käyttöhenkilöiksi.

1.2. Käyttöhenkilöstön nykyinen eläketurva

Ennen peruskoulu-uudistusta valtion oppikoulujen ja kuntien omistamien yksityisoppikoulujen käyttöhenkilöstö kuului valtion eläkejärjestelmän piiriin (VEL). Peruskoulu-uudistuksen voimaantultua jokaisessa kunnassa on koululaitos, johon peruskoulu kuuluu. Peruskoulujen käyttöhenkilöt ovat virka- tai työsuhteessa kuntaan ja kuuluvat kunnallisen eläkejärjestelmän (KVTEL) piiriin. Siirtymävaiheessa valtion oppikouluista peruskoulun palveluk-

seen siirrettyjen käyttöhenkilöiden eläketurva kuitenkin säilytettiin valtion eläkejärjestelmässä valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa annetulla lailla (10/72). Yksityisoppikouluista peruskoulun palvelukseen siirrettyjen käyttöhenkilöiden eläketurva säilytettiin samoin valtion eläkejärjestelmässä kunnan peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun eräiden toimihenkilöiden ja palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden järjestelystä annetulla lailla (13/72). Näillä kahdella siirtymälailla estettiin ns. vanhojen käyttöhenkilöiden eläketurvan vaihtuminen valtion eläkejärjestelmästä kunnalliseen eläkejärjestelmään. Vaikka tällainen käyttöhenkilö onkin lukion ja peruskoulun osalta eri säännösten nojalla valtion eläkejärjestelmän piirissä, hänelle on voitu myöntää koulupalveluksesta yksi valtion varoista suoritettava eläke. Järjestelystä huolimatta jäi kaksi käyttöhenkilöstöryhmää, joiden eläketurva on peruskoulu-uudistusta toimeenpantaessa jakautunut kahtia. Ensimmäisen ryhmän muodostavat peruskoulu-uudistuksen voimassaollessa palvelukseen tulleet käyttöhenkilöt, joita jäljempänä sanotaan uusiksi käyttöhenkilöiksi. Toinen ryhmä muodostuu kansakouluun kuuluvien keskikoulujen ja yksityisoppikoulujen yhteisestä palveluksesta peruskoulun ja kunnallisen oppikoulun (lukion) yhteiseen palvelukseen siirtyneistä henkilöistä.

1.3. Uudet käyttöhenkilöt

Peruskoulu-uudistuksen voimaantulon jälkeen palvelukseen tulleen käyttöhenkilön työtehtäviä ei käytännön syistä peruskoulun yläasteen ja erillisen lukion käsittävissä kouluyhdistelmässä ole mahdollista jakaa erikseen peruskoulun ja lukion puolelle, koska peruskoulu ja lukio toimivat useimmiten samoissa tiloissa. Ei myöskään ole tarkoituksenmukaista palkata kahta osapäivätoimista käyttöhenkilöä, toista peruskoulun ja toista lukion puolelle, selaiseen tehtävään, jonka luontevoimin hoitaa yksi henkilö päätoimenaan. Tästä syystä peruskoulujärjestelmän voimassaollessa uutena työntekijänä tällaisen kouluyhdistelmän palvelukseen tuleva henkilö hoitaa sekä lukion että peruskoulun tehtäviä. Valtionavun myöntämistä varten hänen palkkansa on yleensä muun perusteen puuttuessa jaettu oppilasmää-

rien suhteessa peruskoulun ja lukion osalle. Kohdassa 1.2. mainitut siirtymälait eivät koske uusia käyttöhenkilöitä eikä sellaisia koulupalveluksensa päättäneitä siirtymälakien tarkoittamia henkilöitä, jotka myöhemmin tulevat uudelleen samaan tehtävään. He kuuluvat peruskoulun osalta kunnallisen eläkejärjestelmän piiriin ja lukion osalta kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain (468/68) 6 §:n nojalla valtion eläkejärjestelmän piiriin.

1.4. Kansakouluun kuuluvan keskikoulun ja yksityisoppikoulun yhteisestä palveluksesta peruskoulun ja kunnallisen oppikoulun yhteiseen palvelukseen siirtyneet henkilöt

Ennen peruskoulujärjestelmän voimaantuloa 65 yksityisoppikoulua muutettiin yksityisoppikoulun muuttamisesta kunnalliseksi kouluksi annetun lain (339/66) nojalla 1.1.1967—31.7.1977 välisenä aikana keskikouluasteen osalta kansakouluun kuuluvaksi keskikouluksi ja lukion osalta erilliseksi kunnan omistamaksi yksityisoppikouluksi. Muutoksen yhteydessä näiden koulujen käyttöhenkilöiden eläketurva vaihtui keskikoulun osalta kunnalliseen eläkejärjestelmään lukiopuolen jäädessä edelleen valtion eläkejärjestelmään. Peruskoulu-uudistuksen voimaantultua kansakouluun kuuluvasta keskikoulusta tuli peruskoulun yläaste ja lukiosta kunnallinen oppikoulu. Käyttöhenkilöstön eläketurvalle se merkitsi jo tapahtuneen kahtiajaon jatkumista.

1.5. Eläketurvan jakautumisen vaikutus

Käyttöhenkilö voi 21 tai 23 ikävuodestaan eläkeikänsä saakka noin 40 vuoden pituisena aktiiviaikanaan olla lukuisissa työ-, virka- tai muissa palvelussuhteissa, jotka tuottavat eläkeoikeutta. Yksityisen sektorin eläkejärjestelmissä eläke lasketaan jokaisesta palvelussuhteesta erikseen, jolloin lopullinen eläke on eri palvelussuhteista laskettujen eläkkeiden summa. Kunnallisessa ja valtion eläkejärjestelmässä aktiiviajan alkupuolen palvelussuhteet otetaan huomioon vain aikana ja eläke määrätään viimeisen palvelussuhteen ansioista. Vanhat palvelusajat sekä esimerkiksi sotatilan aikainen

sotapalvelus saadaan lukea eläkeajaksi vain yhteen eläkkeeseen. Käyttöhenkilön viimeisen palvelussuhteen kokonaisansio on nykyisin kuitenkin jaettava erikseen peruskoulun ansioihin, joista myönnetään KVTEL-eläke ja lukion ansioihin, joista myönnetään VEL-eläke. Mainitut aktiiviajan alkupuolen palvelukset saadaan lukea eläkeajaksi vain toiseen eläkkeeseen. Tästä johtuen iäkkäämpien henkilöiden kokonaiseläketurva voi kahtiajaon vuoksi tuntuvasti heiketä.

Eläketurvan kahtiajako voi toisaalta nuorten henkilöiden kohdalla sattumanvaraisesti nostaa eläketurvan tasoa yksittäistapauksissa. Kun käyttöhenkilö on aktiiviaikansa alkupuolen eläketurvaltaan jakautuneessa palvelussuhteessa, hän kartuttaa eläkeikaansa samanaikaisesti kahta eri eläkettä varten. Jos hän päättää jakautuneen koulupalveluksensa ja on sen jälkeen yksinomaan valtion tai kunnan palveluksessa, luetaan tästä jakautumattomasta eläkepalaltaan normaalista palveluksesta tulevaa eläkettä varten hyväksi kokonaan myös se aika, jonka hän on ollut jakautuneessa palveluksessa ja lisäksi hänelle jää jakautuneen palveluksensa toisesta puolesta erillinen vapaakirjaeläke. Näin ollen palvelussuhteen muuttuminen kahdesta jakautuneesta yhdeksi, vaikka työpanos säilyy entisenä, johtaa toisen jakautuneen palvelussuhteen osalta kahdenkertaiseen eläkkeeseen, mikä ei ole eläkejärjestelmien tarkoituksen mukaista.

1.6. Asian valmistelu

Eduskunta edellytti hyväksyessään hallituksen esitykset HE n:o 209/77 vp. ja HE n:o 210/77 vp. ansaintaeläkkeiden eläkkeen perusteena olevan palkan 1.1.1979 lukien voimaantulleesta laskentatavan muutoksesta aiheutuneiden eläkeoikeudellisten epäkohtien selvittämistä ja korjaamista. Valtioneuvosto teki 19.10.1978 periaatepäätöksen (797/78) hyvityksen toteuttamisesta eläkepalkan laskentatavan muutoksen johdosta. Periaatepäätöksen kohdassa 4) edellytetään peruskoulu-uudistuksen toimeenpanosta aiheutuvan eläketurvan kahtiajaon aiheuttamien epäkohtien selvittämistä ja korjauksen toteuttamista 1.1.1983 mennessä. Asiaa on sen jälkeen valmisteltu valtiovarainministeriötä eläkeasioissa avustavassa valtion eläkeneuvottelukunnassa. Valmistelussa ovat olleet edustettuina kunnallinen eläkelaitos ja käyt-

töhenkilöitä edustavat järjestöt. Esitys perustuu eläkeneuvottelukunnan laatimaan ehdotukseen.

2. Kahtiajaon korjaaminen

Eläketurvan kahtiajako ehdotetaan korjattavaksi säätämällä erillislailla palvelussuhteen lukioiden puolelle jakautuneen osan eläketurva kunnallisen eläkejärjestelmän piiriin. Tällöin peruskoulun ja lukion tehtävät muodostavat eläkeoikeudellisestikin yhden palvelussuhteen, josta myönnetään yksi KVTEL:n mukainen eläke. Kunnallisen oppikoulun (lukion) palveluksessa olevan käyttöhenkilön työnantajana on nykyisinkin kunta, joten KVTEL-eläketurva on korjauksen luonnollinen vaihtoehto. Lukioiden oppilasmäärä on yleensä samoissa kiinteistöissä toimivien peruskoulujen oppilasmäärää pienempi, joten taloudelliset ja organisatoriset tekijät puoltavat kunnallista vaihtoehtoa.

Uudet käyttöhenkilöt on tarkoitus saattaa kunnallisen eläkejärjestelmän piiriin jo jakautuneen koulupalveluksensa alkamisesta lukien. Samoin kansakouluun kuuluvien keskikoulujen ja yksityisten oppikoulujen yhteisestä palveluksesta siirtyneiden käyttöhenkilöiden eläketurva ehdotetaan koottavaksi jo siitä alkaen kun yksityisoppikoulu muutettiin lain (339/66) nojalla kansakouluun kuuluvaksi keskikouluksi ja erilliseksi kunnan omistamaksi yksityisoppikouluksi (lukio). Lisäksi jakautuneen palveluksensa päättäneiden myöhemmin uudelleen samantyyppiseen palvelukseen tulevien henkilöiden eläketurva kootaan kunnalliseen eläkejärjestelmään myös aikaisemmin palvelun ajan osalta. Vanhoista koulupalveluksista syntynyt peruseläketurvan mukainen valtion eläke tultaisiin myöntämään KVTEL-eläkkeen mahdollisesta aikaisemmasta alkamisajankohdasta lukien.

3. Korjauksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

3.1. Organisatoriset vaikutukset

Korjauksella ei ole merkittäviä organisatorisia vaikutuksia. Se tulee selkiyttämään koulujen käyttöhenkilöstön eläketurvan toteuttamista ja vähentämään kunnallisen eläkelaitoksen ja valtiokonttorin kaksinkertaista laskentatyötä. Edelleen korjaus vähentää kuntien koulutoimis-

tojen selvittelytyötä ja nykyistä kirjallisten ilmoitusten liikennettä koulutoimistojen, kunnallisen eläkelaitoksen ja valtiokonttorin eläkeosaston välillä. Korjauksen jälkeen käyttöhenkilöille voidaan nykyistä paremmin antaa etukäteistietoja heidän eläketurvastaan.

3.2. Taloudelliset vaikutukset

Vuosina 1979 ja 1980 tehtiin eläketurvastaan jakautuneista palvelussuhteista selvitys, joka käsitti kaikki Suomen kunnat. Vuoden 1979 alussa jakautuneessa palvelussuhteessa oli kaikkiaan noin 2 500 henkeä. Näiden henkilöiden lukion palvelukseen perustuvan valtion eläketurvan hoitaminen merkitsee valtion eläkejärjestelmälle eläkevastuuta, joka siirrettäisiin kunnalliselle eläkejärjestelmälle. Tästä kunnalliselle eläkejärjestelmälle aiheutuvan ja sille korvattavan lisääntyneen eläkevastuun määrä on laskettu vakuutusmatemaattisesti käyttäen valtionhallinnossa sovellettavaa laskennallista eläkekustannusprosenttia sekä sen laskentaperusteita. Jos valtion eläkevastuu siirretään taannehtivasti 1. 1. 1981 lukien kunnalliselle eläkelaitokselle,

pääoma-arvo on noin 35 miljoonaa markkaa lisättynä samasta ajankohdasta lasketulla korolla. Tätä pääoma-arvoa laskettaessa on reaaliانسio-tason nousuksi oletettu 2,5 % vuodessa ja maksettavien eläkkeiden reaalitason nousuksi 1,25 % vuodessa, sekä reaalkoroksi 4 % vuodessa. Pääoma-arvon lisäksi valtion korvattavaksi jäisi kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 6 §:ssä tarkoitettua maksuosuutta vastaava määrä vuodelta 1981, arviolta noin 2 milj. mk lisättynä korolla. Eläkevastuun siirron korvaaminen olisi mahdollista hoitaa pitkäaikaisena maksusitoumuksena. Kysymys ei siis ole valtiolle aiheutuvasta lisäkustannuksesta, vaan jo syntyneen eläkevastuun siirrosta ja korvaamisesta.

Vuoden 1981 jälkeisten palvelussuhteiden eläkekustannuksiin valtio osallistuu valtionapujärjestelmän kautta siten, että kuntien omistamille lukioille myönnetään valtionapua käytömenoina myös eläkekustannuksia varten. Kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisöt sisällyttävät KVTEL:n 6 §:ssä tarkoitettuihin palkkojen yhteismääriin myös lukioiden käyttöhenkilöiden palkat ja vastaavat niistä eläkelaitokselle.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki peruskoulun ja kunnallisen oppikoulun eräitä yhteisiä tehtäviä suorittavien henkilöiden eläkeoikeudesta

1 §

Pykälän ensimmäisellä lauseella säädetään KVTEL:n mukainen eläketurva kunnallisen oppikoulun (lukion) ja peruskoulun yhteisessä palveluksessa oleville henkilöille, jotka suorittavat muita kuin opetustehtäviä. Näillä henkilöillä tarkoitetaan koulujen siivoojia, talonmiehiä, talonmies-lämmittäjiä, vahtimestareita, toimistoapulaisia, toimistovirkailijoita ja kanslistejä sekä näiden tehtävänimikkeiden yhdistelmiä. Lisäksi näitä henkilöitä ovat mahdollisesti muilla tehtävänimikkeillä koulujen palveluksessa olevat henkilöt, joiden tehtävät liittyvät koulujen kiinteistöjen huoltoon tai hoitoon, tai jotka suorittavat koulujen toimistotehtäviä. Toisella lauseella yhdistetään eri kouluihin jakau-

tuvat palvelussuhteet eläketurvan kannalta yhdeksi palvelussuhteeksi, josta myönnetään yksi KVTEL:n mukainen eläke.

Peruskoulun viranhaltijain eläkeoikeudesta on säädetty erikseen. Muun muassa opettajat ja oppilasasuntolanhoitajat jäävät tämän lain ulkopuolelle.

Toisella momentilla yhdistetään 1 momentin osoittamalla tavalla niiden henkilöiden eläketurva, jotka olivat jakautuneessa palvelussuhteessa yksityisoppikoulun muuttamisesta kunnalliseksi kouluksi annetussa laissa (339/66) tarkoitettuun kunnan omistamaan yksityisoppikouluun (lukioon) ja kansakouluun kuuluvaan keskikouluun. Tämä heidän aikaisempi jakautunut palvelussuhteensa luetaan tästä johtuen eläkeajaksi vain KVTEL:n mukaista eläkettä varten.

2 §

Ehdotuksen 2 §:llä säilytetään peruskoulujärjestelmän voimaantullessa lakkautetuista valtion

oppikouluista ja yksityisoppikouluista peruskouluhin siirrettyjen käyttöhenkilöiden eläketurva edelleen valtion eläkejärjestelmässä. Näiden henkilöiden osalta valtion eläketurva säilytettiin aikanaan valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa annetulla lailla (10/72), sekä kunnan peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun eräiden toimihenkilöiden ja palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden järjestelystä annetulla lailla (13/72). Pykälä on tarpeen, ettei nykyisin jakautumattomassa palveluksessa olevien henkilöiden valtion eläketurva 1 §:n johdosta vaihtuisi kunnalliseen eläketurvaan.

3 §

Kunnallisen eläketurvan piiriin 1 §:n 2 momentin säännöksellä siirretylle käyttöhenkilölle jää edelleen aikaisemmasta yksityisoppikoulun palvelussuhteestaan eläkeoikeus valtion varoista. Tämä oikeus toteutuu vanhuuseläkkeenä vasta hänen täyttäessään 65 vuotta. Kun hän saa KVTEL-vanhuuseläkkeen myöhemmistä koulujen palveluksistaan jo 63-vuotiaana, on kohdullista myöntää hänelle myös VEL-vanhuuseläke KVTEL-eläkkeen alkamisesta lukien. Jos hän myöhemmin on muussa VEL-eläkkeeseen oikeuttavassa palvelussuhteessa, koulupalvelussuhteiden yhteys erkane eikä tähän järjestelyyn ole tarvetta. Tästä säädetään 3 §:ssä.

4 §

Pykälä koskee sen eläkevastuun pääoma-arvon korvaamista, joka kunnalliselle eläkejärjestelmälle aiheutuu sen ottaessa ennen 1.1.1981 tapahtuneen lukiopalvelun eläketurvan vastattavakseen. Korvaaminen tapahtuisi erillisen sopimuksen perusteella vakuutusmaattisin perustein laskettuna kertasuorituksena, joka hoidettaisiin pitkäaikaisena maksusitoumuksena.

5 §

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin eduskunta on sen hyväksynyt.

Kun eläketurvan kahtiajakautumista saattoi tapahtua jo 1.1.1967 lukien, jonka jälkeen yksityisoppikouluja muutettiin lain (339/66) nojalla kansakouluun kuuluviksi keskikouluiksi ja erillisiksi yksityisoppikouluiksi (lukioiksi), on tarkoituksenmukaista saattaa myös lain voi-

maantullessa jatkuvat aikaisintaan 1.1.1967 tai sen jälkeen jakautuneet palvelussuhteet yhdistetyn eläketurvan piiriin. Tästä on säännös 5 §:n 2 momentissa.

Ennen lain voimaantuloa päättyneet palvelussuhteet, joissa ei ole 1.1.1981 ja lain voimaantulon välisenä aikana sattunut eläketapahtumaa, jäävät eläketurvan osalta edelleen jakautuneiksi. Tämä johtuu siitä, ettei palvelussuhteita ja niiden vaikutusta kyseisten henkilöiden kokonaiseläketurvaan ole mahdollista jälkikäteen selvittää. Jos eläketurvastaan jakautuneen palvelussuhteensa päättänyt henkilö kuitenkin uudelleen lain voimassa ollessa tulee peruskoulun ja kunnallisen oppikoulun (lukion) samanaikaiseen palvelukseen, on hänen kokonaiseläketurvansa kannalta kohtuullista pitää myös aikaisemmin päättyneitä nyt eläkeajaksi luettavia palvelussuhteita yhdistettynä 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Lakia sovellettaisiin takautuvasti myös 1.1.1981 tai sen jälkeen, mutta ennen lain voimaantuloa sattuneisiin eläketapahtumiin. Tästä säädetään 5 §:n 2 momentissa.

Kunnallinen eläkelaitos ja valtiokonttori ovat jo myöntäneet 1.1.1981 tai sen jälkeen sattuneisiin eläketapahtumiin perustuvia eläkkeitä nykyisten säännösten nojalla. Sen vuoksi 5 §:n 3 momentin säännöksellä ehdotetaan annettavaksi valtiokonttorille ja kunnalliselle eläkelaitokselle oikeus lainvoimaisten päätösten estämättä muuntaa eläkkeet lain voimaan tulosta lukien tämän lain mukaisiksi edellyttäen, että eläkkeiden yhteismäärä näin laskettuna on myönnettyjen eläkkeiden yhteismäärää suurempi.

2. Laki kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Kunnallisen oppikoulun (lukion) käyttöhenkilöiden eläketurva on kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 6 §:n säännöksellä säädetty suoritettavaksi valtion varoista. Tästä syystä jakautuneessa palvelussuhteessa olevat käyttöhenkilöt, joiden eläketurva tulee järjestymään KVTEL:n kautta, on erotettava 6 §:n 1 momentissa muista kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtion eläketurvan piiriin jäävistä henkilöistä.

3. Voimaantulo

Erillislaki peruskoulun ja kunnallisen oppikoulun (lukion) eräitä yhteisiä tehtäviä suorittavien henkilöiden eläkeoikeudesta sekä laki kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta on tarkoitus saattaa voimaan niin pian kuin eduskunta on ne hyväksynyt kuitenkin niin, että niitä sovellettaisiin eläkkeisiin, joiden perusteena oleva eläketapahtuma on sattunut 1.1.1981 tai sen jälkeen. Valtiokonttorissa ja kunnallisessa eläkelaitoksessa on varauduttu käsittelemään tämän ajankohdan jälkeen ratkaistut eläkeasiat uudelleen sekä ratkaisemaan vireillä olevat eläkehakemukset uusien säännösten mukaisesti. Ennen lain voimaantuloa tapahtunutta

palvelusta koskevan eläkevastuun pääoma-arvo on laskettu ajankohdalle 1.1.1981. Lain soveltamisen varhentaminen vielä aikaisempaan ajankohtaan saattaisi aiheuttaa heikentymistä koulupalveluksensa päättäneiden ja muiden eläkejärjestelmien piiriin siirtyneiden henkilöiden eläketurvaan. Ehdotettua myöhempi soveltamisen alkamisajankohta taas nostaa nopeasti siirrettävän eläkevastuun pääoma-arvoa. Kun se ajankohdalla 1.1.1981 on noin 35 miljoonaa markkaa, niin se jo 1.8.1981 olisi noin 40 miljoonaa markkaa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

peruskoulun ja kunnallisen oppikoulun eräitä yhteisiä tehtäviä suorittavien henkilöiden eläkeoikeudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Samanaikaisesti peruskoulun ja kunnallisen oppikoulun palveluksessa olevalla muuta kuin opetustehtäviä suorittavalla henkilöllä on 2 §:ssä säädetty poikkeuksin oikeus molempien palvelusten osalta kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain mukaiseen eläketurvaan kunnalliselta eläkelaitokselta. Eläkettä määrätessä hänen katsotaan olleen yhdessä kunnallisessa palvelussuhteessa. Peruskoulun viranhaltijain eläkeoikeudesta on säädetty erikseen.

Jos edellä 1 momentissa tarkoitettu henkilö oli, ennen kuin kuntaan perustettiin koulujärjestelmän perusteista annetussa laissa (467/68) tarkoitettu kunnan koululaitos, 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan samanaikaisesti yksityisoppikoulun muuttamisesta kunnalliseksi kouluksi annetussa laissa (339/66) tarkoitetun kansakouluun kuuluvan keskikoulun sekä kunnan omistaman yksityisoppikoulun palveluksessa, on tällaiseen palvelukseen liittyvästä eläkeoikeudesta soveltuvin osin voimassa mitä edellä on säädetty.

2 §

Valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa annetun lain (10/72) 6 §:ssä sekä kunnan peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun eräiden toimihenkilöiden ja palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden järjestelystä annetussa laissa (13/72) tarkoitetuilla henkilöillä on oikeus eläketurvaan siten, kuin näissä laeissa on säädetty.

3 §

Edellä 1 §:n 2 momentissa tarkoitettulla henkilöllä, joka siirtyi kansakouluun kuuluvan keskikoulun ja kunnan omistaman yksityisoppikoulun palvelukseen yksityisoppikoulun muuttamisesta kunnalliseksi kouluksi annetussa laissa (339/66) tarkoitetun järjestelyn yhteydessä, on oikeus saada yksityisoppikoulun palveluksen perusteella valtion varoista suoritettava vanhuuseläke kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön mukaisen vanhuuseläkkeen alkamisajankohdasta lukien. Tätä oikeutta ei kuitenkaan ole henki-

löllä, joka myöhemmin on uudelleen valtion eläkelain mukaiseen eläkkeeseen oikeuttavassa palvelussuhteessa.

4 §

Valtiokonttori korvaa erillisen sopimuksen perusteella kertasuorituksena valtion varoista kunnalliselle eläkelaitokselle ennen 1.1.1981 tapahtunutta palvelusta koskevan eläkevastuun siirtymisen sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 6 §:ssä tarkoitettua mak-suosuutta vastaavan määrän vuodelta 1981.

5 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1982.

Lakia sovelletaan lain voimaantullessa jatku-

viin sekä lain voimaantulon jälkeen alkaviin 1 §:ssä tarkoitettuihin palvelussuhteisiin. Lakia sovelletaan myös ennen sen voimaantuloa päättyneisiin 1 §:ssä tarkoitettuihin palvelus-suhteisiin, jos samanaikainen palvelussuhde peruskouluun ja kunnalliseen oppikouluun alkaa uudelleen lain voimassa ollessa taikka jos eläketapahtuma on sattunut 1.1.1981 tai sen jälkeen, mutta ennen lain voimaantuloa.

Valtiokonttori ja kunnallinen eläkelaitos voivat lainvoimaisten päätösten estämättä käsitellä uudelleen lain voimaantulosta lukien 1.1.1981 tai sen jälkeen sattuneisiin eläketapahtumiin perustuvat eläkkeet edellyttäen, että eläkkeiden yhteismäärä tätä lakia soveltaen laskettuna on myönnettyjä eläkkeitä suurempi.

2.

Laki

kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1968 kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 6 §:n 1 momentti seuraavasti:

6 §

Kunnallisen tai yksityisen oppikoulun palveluksessa olleelle henkilölle, joka täyttää asetuksessa säädetyt ehdot, suoritetaan valtion varoista eläkettä ja hänen jälkeensä perhe-eläkettä, hautausapua ja hautauskustannusten korvausta siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Kunnallisen oppikoulun ja peruskoulun eräitä

yhteisiä tehtäviä suorittavien henkilöiden eläke-oikeudesta on säädetty erikseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1982.

Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 1982

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri Mauno Forsman

